

Valtioneuvoston asetus valtionavustuksista yleishyödyllisille yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään valtionavustuslain (688/2001) 8 §:n ja arpajaislain (1047/2001) 17 b §:n 3 momentin ja 20 §:n 2 momentin nojalla, sellaisina kuin niistä ovat arpajaislain 17 b §:n 3 momentti ja 20 §:n 2 momentti laissa 1286/2016:

1 §

Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan valtion talousarvion momenttiin 33.90.50 (avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen) otetusta määrärahasta oikeuskelpoisille yleishyödyllisille yhteisöille ja säätiöille myönnettävien valtionavustusten myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön.

Avustuksista säädetään lisäksi valtionavustuslaissa (688/2001).

2 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomaisia ovat sosiaali- ja terveysministeriö ja Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus. Ministeriön ja avustuskeskuksen välisestä tehtävien jaosta säädetään arpajaislain (1047/2001) 20 §:n 2 momentissa.

3 §

Avustuslajit

Tässä asetuksessa tarkoitettu avustus voidaan myöntää yleisavustuksena, investointiavustuksena tai hankeavustuksena.

Yleisavustus voidaan myöntää valtionavustuksen saajan toimintaan yleisesti (yleisavustus) tai tiettyyn osaan sen toiminnasta (kohdennettu toiminta-avustus).

4 §

Avustuksen myöntämisen erityiset edellytykset

Sen lisäksi, mitä valtionavustuslain 7 §:ssä säädetään, avustuksen myöntämisen erityisenä edellytyksenä on, että:

1) avustuksen myöntämistä on pidettävä tarpeellisena avustuksen hakijan omat varat, hakijan määräysvallassa olevien taikka hakijaan taloudellisesti tai toiminnallisesti kiinteässä yhteydessä olevien yhteisöjen tai säätiöiden käytettävissä olevat varat ja avustettavasta toiminnasta saatavat tuotot huomioon ottaen;

2) avustuksen myöntämistä on pidettävä tarpeellisena avustuksen hakijan muun kuin avustettavan toiminnan laatu ja tuloksellisuus huomioon ottaen;

3) haettaessa investointiavustusta tai hankeavustusta on esitetty riittävä selvitys hankkeen toiminnallisesta tai teknisestä suunnitelmasta sekä avustuksen saajan edellytyksistä rahoittaa hankkeen omarahoitusosuus ja käyttökulut; ja

4) avustus kohdistuu avustustoiminnan linjausten mukaisiin tavoitealueisiin.

5 §

Valtionavustuksen määrä

Avustus saa kattaa valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta tai hankkeesta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyden määrän, jos muuta rahoitusta ei ole saatavilla.

6 §

Valtionavustuksen hakeminen

Avustusta haetaan vuosittain avustuksen myöntämivuotta edeltävän vuoden syyskuun loppuun mennessä. Uuteen avustuskohteeseen haetaan avustusta kuitenkin avustuksen myöntämivuotta edeltävän vuoden toukokuun loppuun mennessä.

Haettaessa avustuksia 1 momentissa tarkoitettujen vuosittaisen avustustenjaon lisäksi erityisiin tarkoituksiin on avustusta haettava sosiaali- ja terveysministeriön ilmoittamaan päivään mennessä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen määräaikojen jälkeen saapunut hakemus voidaan ottaa käsiteltäväksi vain erityisen painavasta syystä.

7 §

Avustuspäätös

Päätöksestä, jolla avustus myönnetään, tulee sen lisäksi, mitä valtionavustuslain 11 §:ssä säädetään, tarvittaessa käydä ilmi suunnitelma avustuksista seuraaville vuosille (avustussuunnitelma). Suunnitelma ei ole sitova.

8 §

Avustuksen maksaminen

Yleisavustukset maksetaan kultakin vuosineljännekseltä neljänä yhtä suurena eränä, jollei kustannusten tai toiminnan ajoittumisen olennaisten vaihtelujen taikka toiminnan muutosten johdosta ole yksittäistapauksessa perusteltua tästä poiketa.

Erityisavustukset maksetaan kulujen ja töiden ajoittumisen perusteella sen suuruudessa erissä kuin avustuksia katsotaan tarvittavan avustuspäätöksen mukaisten hyväksytyjen kustannusten kattamiseen. Kiinteän omaisuuden, rakennuksen ja rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan, rakentamiseen tai perusparannukseen myönnetyn investointiavustuksen maksamisen ehtona on lisäksi, että avustuksensaaja on esittänyt rakennus- tai hankintasuunnitelman sekä selvityksen hankkeen kokonaisrahoituksen ja käyttökulujen rahoituksen toteutumisesta. Sitä ennen voidaan avustusta maksaa suunnittelukuluihin. Jos myönnetty kohdennettu toiminta-avustus tai muu erityisavustus poikkeaa määrältään olennaisesti haetusta avustuksesta, on avustuksen maksamisen ehtona, että avustuksensaaja on esittänyt uuden talousarvion ja tarkennetun toteuttamis- tai toimintasuunnitelman.

9 §

Avustuksen käyttö

Jos avustus on myönnetty kiinteän omaisuuden, rakennuksen ja rakennuksessa olevan huoneiston hankintaan, rakentamiseen tai perusparannukseen, omaisuutta ei saa käyttää pysyvästi muussa kuin avustuspäätöksessä määrättyssä tarkoituksessa 20 vuotena avustuksen myöntämisestä eikä omaisuuden omistus- tai hallintaoikeutta saa luovuttaa tänä aikana toiselle.

Investointiavustuksen saaja voi 1 momentista poiketen antaa avustetuissa tiloissa harjoitettavan toiminnan tai osan toiminnasta jonkun muun järjestettäväksi tai vuokrata tilat. Toiminnan tulee olla avustuksen käyttötarkoituksen mukaista.

10 §

Hyväksyttävät kustannukset

Hyväksyttäviksi kustannuksiksi katsotaan avustuspäätöksen mukaisesta toiminnasta tai hankkeesta johtuvat tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset kulut.

Hyväksyttävistä kuluista vähennetään samaan tarkoitukseen myönnettyt muut julkiset avustukset. Jos avustuspäätöksessä on ilmoitettu avustuksen osuus hyväksyttävistä kuluista, avustus voi yhdessä muiden julkisten avustusten kanssa olla enintään tämän ilmoitetun avustusosuuden suuruinen, jollei avustuspäätöksestä muuta ilmene.

Hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole poistot tai laskennalliset erät, jotka eivät perustu jo toteutuneisiin kuluihin tai menetyksiin. Hyväksyttäviä kustannuksia eivät myöskään ole lainojen lyhennykset eivätkä muut kuin 13 §:ssä tarkoitetut rahoituskulut, ellei avustuspäätöksestä muuta ilmene.

11 §

Yleisavustus

Yleisavustusta saadaan käyttää avustettavasta toiminnasta aiheutuviin kuluihin ja avustettavaan toimintaan liittyvän irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoihin.

Yleisavustusta ei saa käyttää sellaisiin irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenoihin, jotka aiheutuvat toimintayksikön perustamisesta, laajentamisesta, uudelleenjärjestämisestä tai perusparannuksesta.

Tarvikkeiden ja julkaisujen myynnistä, tilojen vuokrauksesta ja koulutustoiminnasta tai niihin verrattavasta toiminnasta otetaan hyväksyttävänä kustannuksena huomioon vain toiminnan alijäämä.

12 §

Kohdennettu toiminta-avustus

Kohdennettua toiminta-avustusta saadaan käyttää vain avustettavasta toiminnasta aiheutuviin kuluihin vähennettynä toiminnan tuotoilla.

13 §

Erityisavustus

Erityisavustusta saadaan käyttää vain avustettavasta investoinnista tai hankkeesta aiheutuviin kuluihin vähennettynä hankkeen tuotoilla.

Myönnettäessä erityisavustusta perustamismenoihin hyväksyttäviä kustannuksia ovat käyttöomaisuuden hankinta-, rakennus- ja perusparannusmenot, rakennusaikaiset korko- ja muut rahoituskulut vähennettynä vastaavilla korko- ja rahoitustuotoilla sekä perustamiseen liittyvät irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenot.

14 §

Asiakkaiden valinta

Jos avustusta koskevassa avustuspäätöksessä edellytetään toimintaan osallistuvien asiakkaiden valintaa hakemusten perusteella, tulee avustuksen saajan:

- 1) ottaa asiakkaita valittaessa huomioon palvelun tai tuen tarvetta osoittavat sosiaaliset ja terveydelliset tekijät tai asiakkaan ja hänen kanssaan yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliiton omaisissa olosuhteissa elävän henkilön tulot sekä aiempi osallistuminen vastaavaan avustettuun toimintaan;
- 2) tiedottaa hakumenettelystä ja valintaperusteista mahdollisimman laajasti ottaen huomioon käytettävissä olevan avustuksen määrä;
- 3) järjestää asiakkaiden valinnan seuranta ja tilastointi niin, että avustuksen käyttöehtojen noudattamista voidaan vaikeuksitta valvoa; ja
- 4) säilyttää asiakkaiden valintaa koskevat asiakirjat samalla tavoin kuin kirjanpidon tositteet.

15 §

Avustusten käyttöaika

Kunkin vuoden hyväksyttävänä kustannuksina otetaan huomioon ne kulut, jotka kirjanpitolain (1336/1997) 3 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan on merkittävä kyseiseltä tilikaudelta laadittavaan tilinpäätökseen.

Yleisavustusta saadaan käyttää avustuksen myöntämivuoden ja sitä seuraavan kalenterivuoden aikana syntyviin kuluihin tai menoihin, jollei avustuspäätöksestä ilmene, että avustusta saadaan käyttää myös avustuksen myöntämivuotta aikaisemmin syntyneisiin kuluihin tai menoihin taikka alijäämiin.

Erityisavustusta saadaan käyttää avustuksen myöntämivuoden ja sitä seuraavan kalenterivuoden aikana syntyviin kuluihin ja menoihin. Ennen avustuksen myöntämivuotta syntyneisiin kuluihin tai menoihin avustusta saadaan käyttää, jos kulut tai menot ovat aiheutuneet avustuspäätöksessä tarkoitettusta hankkeesta.

Erityisestä syystä voidaan avustuksen käyttöaika määrätä avustuspäätöksessä 2 ja 3 momentissa säädettyä pitemmäksi.

16 §

Kirjanpito

Avustuksensaajan on järjestettävä kirjanpitoonsa siten, että avustuksen käyttöä voidaan luotettavasti seurata.

17 §

Selvitys avustuksen käytöstä

Avustuksen saajan on avustuksen käyttövuotta seuraavan toukokuun loppuun mennessä tehtävä kultakin kalenterivuodelta selvitys avustuksen käytöstä. Selvitykseen on liitettävä tilinpäätös, toimintakertomus tai kertomus toiminnasta, tilintarkastuskertomus tai toiminnantarkastuskertomus, tuloksellisuutta koskevat selvitykset sekä muut avustuksen käytön ja vaikutusten selvittämisen kannalta tarpeelliset selvitykset.

Kirjanpitolain 6 luvun 1 §:ssä tarkoitetun avustuksen saajan on liitettävä selvitykseensä kirjanpitolain 6 luvun 2 §:n mukainen konsernitilinpäätös.

Jos avustuksia on käytetty yksittäiseen avustuskohteeseen tilikauden aikana vähintään 100 000 euroa, on avustuksen saajan lisäksi toimitettava tilintarkastajan raportti avustusten käytöstä tilikauden aikana, ellei avustuspäätöksestä muuta johdu.

Tilintarkastajan raportissa on selvitettävä:

- 1) hanke- ja toimintokohtaisen kirjanpidon järjestäminen;
- 2) työajankäytön hallinnan järjestäminen;
- 3) vuosiselvityksessä esitettyjen hankkeiden ja toimintojen tuottojen ja kulujen vastaavuus avustuksen saajan kirjanpitoon;
- 4) hankkeille ja toiminnoille kirjattujen palkkakulujen vastaavuus työsopimukseen sekä eläke- ja henkilösivukulujen osuus palkkakuluista;
- 5) hankkeille ja toiminnoille kirjattujen muiden kuin palkka- ja toimitilakulujen suoriteperusteista syntyminen avustuksen käyttöaikana sekä kulujen hyväksyntä;
- 6) hankkeille ja toiminnoille kohdennettujen yleiskulujen asianmukaisuus; ja
- 7) julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön noudattaminen hankkeissa ja toiminnoissa.

18 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2016

Sosiaali- ja terveysministeri

Pirkko Mattila

Neuvotteleva virkamies

Matti Pulkkinen

